Bwrdd Cyfarwyddwyr y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Dydd Mercher 28 Mehefin 2023 (10:30 – 2.40) Coleg Merthyr Tudful

Yn bresennol

Cyfarwyddwyr:	Dr Aled Eirug (Cadeirydd) Ann Beynon William Callaway Nia Elias Rhys Evans John Hayes Meri Huws Yr Athro Anwen Jones Llinos Roberts
Cyflwyniad:	Karen Morgan a Zenny Saunders (Llywodraeth Cymru) (Eitem 3)
Sylwedydd:	Alan Jones (Llywodraeth Cymru) (Eitem 3 a'r cyfarfod llawn)
Yn bresennol:	Rhian Huws Williams (Cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant) (Eitemau 12 a 13)
Swyddogion:	Dr Ioan Matthews (Prif Weithredwr) Gwenllian Griffiths (Prif Swyddog Ymgysylltu a Chyfathrebu) Dr Dylan Phillips (Ysgrifennydd) Dr Dafydd Trystan (Cofrestrydd) Nia Brown (Swyddog Llywodraethiant) Rebecca Williams (Rheolwr Academaidd)
Ymddiheuriadau:	Pedr ap Llwyd, Angharad Roberts, Yr Athro Enlli Thomas, Dr Cliona O'Neill, Deio Owen

Cofnodion Cyfarfod 28 Mehefin 2023 – caeëdig

1. Eitem 1 – Croeso, ymddiheuriadau a materion rhagarweiniol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
1.1	Estynnwyd croeso i bawb a oedd yn bresennol yn y cyfarfod.		
1.2	Nodwyd ymddiheuriadau fel uchod.		

2. Eitem 2 – Datganiadau o ddiddordeb

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
2.1	Atgoffwyd yr aelodau o’r drefn lle gofynnir i aelodau nodi unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb ychwanegol at y rheiny a nodwyd eisoes yn y Gofrestr Buddiannau.		

3. Eitem 3 – Cyflwyniad Swyddogion Llywodraeth Cymru ar y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
3.1	Rhoddwyd cyflwyniad gan Karen Morgan a Zenny Saunders, Swyddogion Llywodraeth Cymru, ar y trefniadau ar gyfer sefydlu’r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.		
3.2	Yn dilyn ymateb i nifer o gwestiynau ymadawodd Swyddogion Llywodraeth Cymru.		

4. Eitem 4 – Trafodaeth ar y camau nesaf mewn perthynas â'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
4.1	Cafwyd trafodaeth lawn ar y camau nesaf mewn perthynas â'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.		
4.2	Awdurdodwyd y Prif Weithredwr a'r swyddogion i: • weithio gyda chyfreithwyr y Coleg i ddatblygu Memorandwm o Ddealltwriaeth i'w gytuno gan y Bwrdd cyn ei gyflwyno at sylw'r Comisiwn • caffael arweiniad ar ffurf cyngor cychwynnol i'w ddrafftio a'i gyflwyno at sylw'r Comisiwn erbyn Ebrill 2024 • rhoi trefniadau ar waith i weithio'n greadigol gyda'r Comisiwn a'i swyddogion yn ystod y cyfnod trosiannol	Rhoi'r camau gweithredu ar waith	Cyn Tachwedd 2023
4.3	Er mwyn i'r Bwrdd gymeradwyo rhai materion a phenderfyniadau cyn y cyfarfod nesaf ar 22 Tachwedd 2023 cytunwyd y gellid galw cyfarfod arbennig o'r Bwrdd a hynny ar ffurf rhithiol.	Trefnu cyfarfod rhithiol o'r Bwrdd petai angen	Cyn Tachwedd 2023
4.4	* Yn ddiweddarach yn y cyfarfod llawn crybwyllwyd hygrededd y Coleg i gynghori'r Comisiwn yng nghyd-destun holl arbenigeddau cymuned a rhanddeiliaid y Coleg.		

5. Eitem 5 – Ymateb y Coleg i’r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn ar y Bil Addysg Gymraeg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
5.1	Rhoddwyd diweddariad llafar gan y Prif Swyddog Ymgysylltu a Chyfathrebu ar ymateb y Coleg i’r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn ar y Bil Addysg Gymraeg.		
5.2	Adroddwyd y cylchredwyd y Papur Gwyn i’r Bwrdd ar 27 Mawrth 2023.		
5.3	Nodwyd bod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau eu bod wedi derbyn ymateb y Coleg i’r ymgynghoriad. Disgwylir cyhoeddi crynodeb o’r ymatebion ac ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad yn nhymor yr hydref 2023.		
5.4	* Yn ddiweddarach yn y cyfarfod llawn adroddodd Alan Jones y bydd y Bil Addysg Gymraeg yn cael ei gyhoeddi erbyn toriad haf 2024.		

6. Eitem 6 – Addysg Gychwynnol Athrawon

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
6.1	Cyflwynwyd diweddariad gan y Prif Weithredwr ar Addysg Gychwynnol Athrawon a’r berthynas rhwng y Coleg a’r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.		
6.2	Nodwyd yr adroddiad a gylchredwyd a’r prif bwyntiau: • a oedd yn ystyried rôl a chyfrifoldebau’r Coleg ym maes Addysg Gychwynnol Athrawon		

	• cynllunio gweithlu yng nghyd-destun cyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru • pryderon y Coleg am y diffyg cysondeb rhwng y weledigaeth a'r gweithredu presennol		
6.3	Adroddwyd ar y camau i ddrafftio Memorandwm o Ddealltwriaeth gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.		
6.4	Yn dilyn trafodaeth lawn argymhellwyd • gwahodd Swyddogion Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am y Cynllun Gweithlu Cymraeg mewn Addysg i gyfarfod y Bwrdd Cyfarwyddwyr • darparu data recriwtio Medi 2023	Gwahodd swyddogion perthnasol o Lywodraeth Cymru i'r Bwrdd Data recriwtio Medi 2023	2023/24 2023/24

Cofnodion Cyfarfod 28 Mehefin 2023 – cyfarfod llawn

7. Eitem 7 - Cofnodion 22 Mawrth 2023

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
7.1	Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod cywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Mawrth 2023.		

8. Eitem 8 – Materion yn codi

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
8.1	**Y Gofrestr Buddiannau**		

	Adroddwyd bod y Gofrestr Buddiannau wedi ei diweddaru.		
8.2	**Hyfforddiant diogelwch seibr** Adroddwyd y gohiriwyd hyfforddiant diogelwch seibr a drefnwyd ar gyfer 5 Gorffennaf gan ei fod yn cyd-daro â dyddiad angladd un o gymrodyr y Coleg.		

9. Eitem 9 – Cofnodion cyfarfod strategol 17 Mai 2023

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
9.1	Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod cywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Mai 2023.		

10. Eitem 11 – Materion y Cadeirydd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
10.1	Adroddodd y Cadeirydd bod proses adolygu perfformiad y Prif Weithredwr wedi ei chwblhau.		
10.2	Adroddodd ar Gynhadledd Addysg Uwch ac Addysg Bellach y Coleg ar 18 Mai 2023.		
10.3	Adroddodd ar ymweliadau i Brifysgol Aberystwyth a Phrifysgol Caerdydd.		
10.4	Adroddodd ar Noson Wobrau'r Coleg ar 13 Mehefin 2023.		

11. Eitem 12 – Adroddiad y Prif Weithredwr

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
	Ar y pwynt hwn ail ymunodd Alan Jones ac ymunodd Rhian Huws Williams yn y cyfarfod.		
11.1	Derbyniwyd adroddiad ysgrifenedig y Prif Weithredwr ar weithgareddau diweddar.		
11.2	**Prif ddatblygiadau strategol** Adroddwyd ar y cynllun gwaith tair blynedd i'w gyflwyno i'r Bwrdd ym mis Tachwedd. Blaenoriaethau'r cynllun gwaith fydd sefydlu'r berthynas gyda'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, oblygiadau'r Bil Addysg Gymraeg (a drafodwyd yn y cyfarfod caeëdig), a pharatoi cynigion ar gyfer gweithgareddau a chyllideb y Coleg tu hwnt i dymor y Senedd bresennol. Nodwyd y bwriedir gohirio'r gwaith o ddatblygu cynllun strategol newydd tan 2026.	Cynllun gwaith tair blynedd	22 Tachwedd 2023
11.3	**Cyllideb y Coleg 2023/24 - Llythyr Grant Llywodraeth Cymru** Adroddwyd bod cyllideb y Coleg ar gyfer 2023/24 wedi'i chadarnhau yn Llythyr Grant Llywodraeth Cymru a gylchredwyd i'r Bwrdd ar 21 Ebrill 2023.		
11.4	**Adroddiad monitro Llywodraeth Cymru** Nodwyd yr adroddiad monitro (Mawrth 2023) a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru ym mis Ebrill. Adroddwyd y bydd yr adroddiad monitro nesaf yn cael ei gyflwyno cyn yr Eisteddfod.		

11.5	**Addysg Uwch - Premiwm Cymraeg** Adroddwyd ar gylchlythyr CCAUC, yn cyflwyno adroddiad *London Economics,* ac yn sefydlu'r egwyddor fod angen premiwm ychwanegol i gydnabod costau uwch darparu drwy gyfrwng y Gymraeg ac i gynorthwyo cynaladwyedd y ddarpariaeth. Bydd y premiwm yn cael ei ymestyn cyn y bydd y Comisiwn newydd yn llawn weithredol ac yn rhan o'r model y bydd yn etifeddu oddi wrth CCAUC. Bydd y Coleg yn rhoi blaenoriaeth i gynghori'r Comisiwn ar yr angen i osod cyllideb addas ar gyfer y premiwm cyfrwng Cymraeg. Yn y cyfamser, bydd y Coleg yn gweithio gyda'r prifysgolion a CCAUC i sicrhau bod ffrydiau cyllido'r Coleg a'r cyllid premiwm yn cael eu defnyddio'n gydlynus.		
11.6	**Addysg Bellach a Phrentisiaethau** Adroddwyd ar y cydweithio gydag Estyn i gynnal adolygiad ar hyfforddiant. Bydd adnodd VR ac AR Fferm Ddiogel yn cael ei lansio yn y Sioe Frenhinol yn Llanelwedd ar 26 Gorffennaf 2023.		
11.7	**Cymraeg fel pwnc** Comisiynwyd Iaith Cyf. i baratoi gwerthusiad o'r gweithgareddau i hyrwyddo'r Gymraeg fel pwnc a disgwylir yr adroddiad terfynol o fewn yr wythnosau nesaf.		

11.8	**Taith gerdded staff i godi arian** Adroddwyd ar daith gerdded y staff i Ben-y-fan ar 25 Mai 2023 i godi arian at Uned Gofal y Fron, Ysbyty Tywysog Philip, Llanelli.		
11.9	**Eisteddfod Genedlaethol 2023** Adroddwyd y traddodir darlith flynyddol y Coleg gan yr Athro Jerry Hunter ac y cynhelir digwyddiad ar y cyd gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol. Bydd derbyniad arferol y Coleg am 16:00 ar y prynhawn dydd Mercher. Bydd rhaglen gyflawn o weithgareddau'r Coleg yn yr Eisteddfod yn cael ei chyhoeddi yn ystod mis Gorffennaf.		

12. Eitem 13 – Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
12.1	Talwyd teyrnged i Denise Williams, Cymrawd er anrhydedd o'r Coleg ac aelod o'r Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant, a fu farw'n ddiweddar.		
12.2	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant a gynhaliwyd ar 5 Mai 2023. Adroddwyd y cafwyd trafodaeth ar gynnal gwerthusiad allanol o'r Bwrdd ac addasrwydd hynny yn ystod cyfnod o newid yng ngwaith y Coleg. Adroddwyd yr argymhellwyd mai nid nawr oedd yr amser i gynnal adolygiad o'r fath.		

12.3	**Holiadur gwerthuso** Cyflwynwyd adroddiad ar holiadur gwerthuso'r Bwrdd a'r cyfarwyddwyr gan Rhian Huws Williams, cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant. Adroddwyd ar y canlyniadau cadarnhaol a chrybwyllwyd: • y gellid derbyn cefnogaeth am rôl cyfarwyddwr wrth drafod gyda'r Cadeirydd yn y cyfarfodydd unigol a drefnir yn nhymor yr haf • pwysigrwydd gweithio fel tîm • cyd-destun adnoddau llywodraethiant y Coleg Yn ystod y drafodaeth argymhellwyd ystyried: • bod y Cadeirydd yn adrodd ar y cyfarfod i gyfarwyddwyr a oedd yn absennol • ffurfioli proses bwydo nôl pwyllgorau • trefnu diweddariadau anffurfiol rhwng cyfarfodydd Derbyniwyd yr adroddiad.		
12.4	**Adroddiad blynyddol** Cyflwynwyd adroddiad blynyddol gan Rhian Huws Williams, cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant. Adroddwyd mai prif waith y pwyllgor eleni oedd: • penodi aelodau i'r Bwrdd a'i bwyllgorau • mireinio prosesau llywodraethiant Derbyniwyd yr adroddiad.		

12.5	**Ail-benodi Cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant** Adroddwyd bod Rhian Huws Williams wedi cytuno, yn dilyn cymeradwyaeth y Cadeirydd, i ail dymor fel Cadeirydd y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant o 1 Awst 2023.		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd Nia Elias a Rhian Huws Williams		

13. Dros ginio - Cyflwyniad gan Goleg Merthyr Tudful

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
13.1	Rhoddwyd cyflwyniad llafar ar hyrwyddo'r Gymraeg yng Ngholeg Merthyr Tudful gan Lynwen Harrington, Swyddog Iaith/Safonau Cymraeg.		

14. Eitem 14 - Pwyllgor Archwilio a Risg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
14.1	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Risg a gynhaliwyd ar 24 Mai 2023. Adroddodd William Callaway, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg ar: • arbenigedd seibr ddiogelwch aelod allanol • bod archwiliad mewnol ar seibr ddiogelwch ar y gweill		

14.2	**Adroddiad blynyddol** Derbyniwyd adroddiad blynyddol y pwyllgor gan nodi presenoldeb pob aelod ym mhob cyfarfod yn ystod y flwyddyn.		

15. Eitem 15 - Y Gofrestr Risg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
15.1	**Y Gofrestr Risg** Derbyniwyd y Gofrestr Risg a adolygwyd i gynnwys seibr ddiogelwch fel risg unigol. Yn ystod y drafodaeth argymhellwyd diweddaru'r gofrestr i gynnwys perthynas y Coleg a'r Comisiwn newydd erbyn y cyfarfod nesaf.	Diweddaru'r Gofrestr Risg i gynnwys cyfeiriad at y Comisiwn newydd	22 Tachwedd 2023
15.2	Derbyniwyd y Gofrestr Risg.		

16. Eitem 16 - Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
16.1	**Cofnodion** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol a gynhaliwyd ar 6 Mehefin 2023.		
16.2	**Cyllideb 2022/23** Adroddwyd bod cyfrifon archwiliedig y Coleg yn cael eu paratoi gan yr Archwilwyr Allanol Bevan Buckland LLP.		

17. Eitem 17 – Bwrdd Academaidd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
17.1	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Academaidd a gynhaliwyd ar 10 Mai 2023. Cyflwynwyd crynodeb o’r prif bwyntiau yn codi o gyfarfod 10 Mai 2023, gan yr Ysgrifennydd: Nododd: • mai dyma oedd cyfarfod olaf Gwilym Dyfri Jones fel cadeirydd y Bwrdd Academaidd • y cafwyd cyflwyniad gan y myfyrwyr ar eu cyfarfod gyda Chadeirydd y Coleg ar 24 Mawrth 2023 • y cafwyd cyflwyniad ar gostau ychwanegol astudio trwy gyfrwng y Gymraeg (gweler cofnod 11.5 uchod) a gofid adrannau Cymraeg y prifysgolion na fyddent yn elwa o’r premiwm		
17.2	Cyflwynodd yr Ysgrifennydd grynodeb o adolygiad rôl, aelodaeth a ffurf cyfarfodydd y Bwrdd Academaidd. Nodwyd bod rôl bwysig gan y Bwrdd Academaidd i gynghori’r Coleg a’r Bwrdd Cyfarwyddwyr ar faterion yn ymwneud ag addysg uwch. Trafodwyd materion yn ymwneud â goblygiadau AI yn y Gymraeg; paneli pwnc; a llais y myfyriwr. Adroddwyd y byddai’r cylch gorchwyl yn cael ei addasu i adlewyrchu’r argymhellion i’w cytuno yng nghyfarfod 11 Hydref 2023. Cyflwynir y fersiwn terfynol i’r Bwrdd Cyfarwyddwyr ar 22 Tachwedd. Derbyniwyd yr adroddiad.	Addasu cylch gorchwyl y Bwrdd Academaidd	Erbyn 11 Hydref 2023

18. Eitem 18 – Bwrdd Strategol ôl-16

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
18.1	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Strategol ôl-16 a gynhaliwyd ar 23 Mai 2023. Cyflwynwyd crynodeb o’r prif bwyntiau yn codi o gyfarfod 23 Mai 2023, gan Meri Huws, Cadeirydd y Bwrdd Strategol ôl-16: Nododd: • y cafwyd cyflwyniad i waith y partneriaethau sgiliau rhanbarthol • y cafwyd astudiaeth achos gan Coleg Gŵyr Abertawe		

19. Eitem 19 – Unrhyw fater arall

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
19.1	Adroddwyd y penodwyd Dr Gwennan Schiavone fel Prif Swyddog newydd CYDAG.		

20. Eitem 20 - Cyfarfodydd nesaf

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
20.1	Nodwyd dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf: • 22 Tachwedd 2023, Caerfyrddin • 20 Mawrth 2024, Bangor • 3 Gorffennaf 2024, lleoliad i’w gadarnhau		
20.2	Diolchwyd i gwmni Nico am gyfieithu ar y pryd.		